

MHB 1644

VAKOK VILÁGA

Vakok és Csökkentlátók Országos Szövetsége

FOLYÓIRATA

Főszerkesztő: Dr. Vas Tibor

A Vakok és Csökkentlátók Országos Szövetségének elnöke

Felelős kiadó: Farkashalmi Gyula

Szerkesztő: Dr. Körner György főtítkár

Kiadóhivatal

Budapest XIV., Május 1 út 47.

Telefon: 224-223

XXXIV. évfolyam

1973. július

V A K O K V I L Á G A

a Vakok és Csökkentelátók Országos Szövetségének kiadványa

Főszerkesztő: dr. Vas Tibor elnök
Felelős kiadó: Farkashalmi Gyula
Szerkesztő: dr. Körner György
Kiadóhivatal: Budapest, XIV. Május 1. ut 47.
Telefon: 224-223
426-185

T a r t a l o m j e g y z é k

	old.
Csanádi János: Tengerszemek	2
Kül- és belpolitika	2
Dr. Vas Tibor: Jelentés a "Vakok Jóléti Világszervezete Európai Regionális Bizottságának" Brüsszelben tartott elnökségi üléséről.....	4
dr. Takács István: A Homérosz Kórus Kodály-émlékhangversenye	8
Ambrus Sándor: Jászárokszállás 1948-1973.	9
Temesi István: Jelentés a Vakok és Csökkentelátók Kosárfonó Háziipari Termelő Szövetkezetének 1972. évi tevékenységéről	9
Gletosz Tamásné: Séta a Parlamentben	10
Örkény István: Eksztaízis	12
Faludi Erzsébet: Rádiószemle	12
Zenei rovat	
Barna Zoltán: Képek a "Komolymuzsa" nyári lakhelyeiről /I.rész./	15
Sport-rovat	
Közlemények	17

Tengerszemek
Irtta: Csanádi János

Felaprózott napjaimban
tengerszemek csillognak itt-ott;
tükrükben a régi, teljes
óceán tekintete villog -
villog, mint állatkerti sas.

Szöklák közé szorulnak be,
zöldek, hidegek és mélyek.
Körülöttük, fölöttük fenyvesek
- fenyvesek, fenyvesek, fenyvesek -
szobámban könyvszekrények.

Kinn a nap dübörög.
Kivontam kerekei közül
magamat. Eltorlaszoltam
sebeimet. Mélyükön életem,
mint tengerszemekben: árad, apad.

Mellem üregeiben sustorognak
a mély, távoli óceánok.
Körülöttem, fölöttem könyvek -
s várom, várom, hogy sebeim kitörnek
valami roppant áradásban!

- . -

Kül- és belpolitika

Az SZKP 24. kongresszusa a marxizmus-leninizmus tudományos társadalom-
elemzése és az ezen alapuló lenini utmutatás tükrében mérte fel az ob-
jektív helyzetet és tűzte ki feladatául az SZKP elé a következetes bé-
keoffenzíva megindítását. Az SZKP iránymutatásával ezt a politikát kö-
vette a szovjet állam és valamennyi szocialista állam, mert a béke
fenntartása megfelel a szocialista államok és az egész emberiség érde-
kének.

Mac Namara az USA volt hadügyminisztere még miniszter korában mondotta,
hogy az emberiség előtt két alternatíva áll. Vagy a nukleáris háború
világpusztító veszélye, vagy a békés együttműködés. Az USA felmérte a
reális helyzetet és Nixon az utóbbi alternatívát választotta. Első lé-
pésként még múlt évben látogatást tett Moszkvában, ahol elkezdődött az
olvadás. A hidegháborús légkört az együttműködés politikája váltotta
fel. Már Moszkvában is néhány jelentős szerződést kötött a Szovjetunió
és az USA. Ezek azonban csak az első lépések voltak. Breznyev mostani
látogatása az USA-ban minőségileg magasabb szintre emelte a két állam
viszonyát, 9 napos tartózkodása alatt több szerződést irtak alá, amely
alkalmas arra, hogy a két ország népe és kormánya közelebb kerüljön egy-
máshoz.

E megállapodások közül kiemelkedik jelentőségére nézve az az egyezmény,
amelynek értelmében a két állam kötelezi magát, hogy elkerülje a nuk-
leáris háborút és arra fog törekedni, hogy más államok se nyuljanak
konfliktus esetén az atomfegyver használatához. Rogers az USA külügymi-
nisztere ehhez hozzáfűzte, hogy e megállapodásban lényegében benne van
a hagyományos fegyverekkel vívott háború eltörlésére való törekvés is,
mert minden háború méhében hordja az atomfegyver használatának veszé-
lyét.

Széleskörűen megtárgyalták az aktuális nemzetközi kérdéseket.

Igy foglalkoztak többek között a július 3-án kezdődő európai biztonsági értekezlettel. Az indoknai kérdéssel, a közel-keleti izraeli veszélyes góc problémájával. Lerakták a Salt tárgyalások további folytatásának irányelveit, stb.

Az USA és a Szovjetunió között tehát politikai, katonai, kulturális és gazdasági téren jöttek létre szerződések. De ezen túlmenően külön ki kell emelni a tárgyalások felelősségteljes és megegyezésre törekvő légkörét. A tárgyaló felek úgy tekintették, hogy a Szovjetunió és az USA viszonyában új szakasz kezdődött és ezt folytatják jövő évben, amikor Nixon utazik Moszkvába.

A Szovjetunió és Franciaország között már hagyományos a jó kapcsolat. Ennek szellemében szakította meg Brezsnyev elvtárs utját Párisban és tárgyalat Pompidouval a Francia Köztársaság elnökével. Tájékoztatta az USA-ban folytatott tárgyalásokról, tárgyaltak a két országot érintő kérdésekről és aktuális nemzetközi problémákról. Mindezek alapján optimistán tekinthetünk a július 3-án Helsinkiben kezdődő európai biztonsági értekezlet elé.

Kádár János elnökletével június 27-én ülést tartott a MSZMP. Központi Bizottsága. Pullai Árpád a MSZMP. Központi Bizottsága titkárának referátuma alapján megvitatta az időszerű külpolitikai kérdéseket, pozitívan értékelte a nemzetközi életben erősödő békepolitikát és jóváhagyta a párt külpolitikai tevékenységét.

Nyers Rezső elvtárs az MSZMP. KB. titkára, a PB. tagja, előterjesztette a Politikai Bizottság javaslatát a gazdaság párt- és állami irányításának fejlesztésére, valamint a népgazdaság 1973. évi első öt hónapjának eredményeiről és a KGST. XXVII. üléséről adott tájékoztatást. A Központi Bizottság a referátumot megvitatta, ennek szellemében megfelelő határozatokat hozott és felhívta az állami szerveket a szükséges intézkedések megtételére.

Június 14. és 15-én tárgyalta meg az Országgyűlés az 1972. évi zárszámadást, amelyet Faluvégi Lajos pénzügyminiszter terjesztett elő. A referátumot élénk vita követte és a felszólalásokra a pénzügyminiszter válaszolt. Ezután az Országgyűlés a zárszámadást egyhanguan elfogadta. A referátumot és a vitát az alábbiakban foglalhatjuk össze:

Az elmúlt évben a párt és a kormány határozott, megfontolt intézkedéseinek nyomán és a dolgozók munkájának eredményeként a korábbinál szilárdabb alapokat sikerült teremtenünk a szocialista építés tervszerű folytatásához, alapvető gazdaságpolitikai céljaink eléréséhez.

A népgazdaság 1972-ben az előző két évinél kiegyensúlyozottabban növekedett s a fejlődés fő iránya összhangban van a negyedik ötéves terv előirányzataival. S amit még külön is alá kell huzni, az az, hogy a fő népgazdasági arányokat a múlt esztendőben ott sikerült javítanunk, ahol 1970-ben és 1971-ben a fejlődést zavaró, kedvezőtlen irányzatok érvényesültek.

Az intézkedések legjellemzőbb vonása, hogy egyértelműen szolgálják a munkásság fokozott politikai, anyagi és erkölcsi megbecsülését. Érdeke ez országunk egész népének, elengedhetetlen feltétele a szocialista társadalom felépítésének.

J e l e n t é s

a "Vakok Jóléti Világszervezete Európai Regionális Bizottságának" Brüsszelben tartott elnökségi üléséről és az európai vakok rehabilitációs problémái tárgyában tartott szemináriumról.

/Irta: Dr. Vas Tibor elnök./

Elnökségi ülés:

Május hó 15-én és 19-én tartott az Európai Regionális Bizottság elnöksége /továbbiakban ERB/ ülést, amelyen valamelyi elnökségi tag megjelent. /Jensen /dán/, Mermod /Svájc/, Marhauer /NSZK/, dr. Vas /magyar/, dr. Pielasch /NDK/, Dykmans /belga./

Az elnökségi ülés az alábbi napirendi pontokat tárgyalta meg:

- 1./ Elnöki megnyitó és üdvözlés.
- 2./ A párizsi elnökségi ülés jegyzőkönyvének jóváhagyása.
- 3./ A brüsszeli szeminárium előkészítésének beszámolója.
- 4./ Az Oslóban f.év szeptemberében az ERB által rendezett szeminárium előkészítése.
- 5./ Az ERB által kiadott folyóiratnak "Umschau des europäischen Blinder wesen" első megjelent példányának értékelése. Dr. Vas Tibor javasolta, hogy az "Umschau" tükrözze jobban az ERB és bizottságainak munkáját és ismertesse néhány jelentős vak személyiség életét. Az elnökség ezt elfogadta és megbizta dr. Vas Tibort, hogy ismertesse a nemrégien elhunyt Ungár Imre életét.

A folyóirat összes költségét az NDK Vakok és Csökkentlátók Szövetsége viseli. Ugyancsak ők viselik a titkárság összes kiadásait és ez nagymértékben járul hozzá az ERB anyagi helyzetének kedvező alakulásához.
- 6./ A három albizottság munkájának értékelése.
Az elnökség hangsúlyozta, hogy az albizottságok csak javaslatot tesznek és a döntéseket az elnökség hozza meg.
- 7./ 1974-ben a vakügyi segédeszközökkel foglalkozó albizottság tart szemináriumot, melynek színhelye vagy Varsó, vagy pedig Stockholm lesz.
- 8./ 1973. októberében Tuniszban az Afrikai Regionális Bizottság tart szemináriumot.

Dr. Vas Tibor kötelezettség nélkül tájékoztatta az elnökséget, hogy a magyarországi UNESCO Bizottság foglalkozik azzal a gondolattal, hogy az "UNESCO Párizsi Központjával" közösen szemináriumot szervez 1974/75-ben, amelyre 5-10 elmaradt országból vakügyi vezetőket hívnak meg és sokoldalú képzésben részesítik őket.
- 9./ Az ERB közgyűlésére, - amelyre májusban Moszkvában kerül sor - a küldötteket az Összoroszárszági Vakok Szövetsége vendégül fogja látni és így a küldötteket csak az utazási költségek terhelik.
- 10./ Állást foglalt az elnökség abban, hogy a Vakok Világszervezetének alapszabálymódosítására beérkezett javaslatokkal az ERB közgyűlésének foglalkoznia kell.
- 11./ Az ERB-nek 26 európai állam a tagja.

Ezután az elnökség az ülést félbeszakította és május 19-én folytatta. Pozitívan értékelte a brüsszeli szemináriumot és állást foglalt abban a kérdésben, hogy a legközelebbi elnökségi ülést Tuniszban tartja az afrikai szemináriummal egyidőben. Az elnökségi ülés a Charlemagne Hotel tanácskozó termében volt.

Szeminárium május hó 16-18-ig.

Május 16.

A szemináriumot az Európai Közösség egyik tanácskozó termében tartottuk, amelyben minden üléshez német, angol és francia nyelven szimultán tolmácsolást közvetítő készülék tartozott. A szemináriumon 15 európai állam kb. 50 küldöttel vett részt. Ugyanennyi volt a belga küldöttek száma is. Négy szocialista állam volt képviselve: Szovjetunió, Német Demokratikus Köztársaság, Jugoszláv Szocialista Köztársaságok Szövetsége és a Magyar Népköztársaság /dr. Vas Tibor és a külkereskedelmi kiküldetésben tartózkodó dr. Solyos Gyula/.

A szeminárium felett védnökséget vállalt a belga kormány és az Európai Közösség is.

- 1./ Az értekezletet a belga kormány nevében a munkaügyi miniszter, E. Glinne nyitotta meg.
- 2./ Felszólalt P.J. Hillery az Európai Közösség Szociális Bizottságának alelnöke.
- 3./ A "Belga Vakok Szövetsége" nevében A. Dyckmans üdvözölte az értekezletet.
- 4./ S. Jensen az ERB elnöke üdvözölte a konferenciát.

A felszólalásokból kitűnt, hogy a belga kormány és az Európai Közösség intenzíven érdeklődik a vakok és csökkentlátók munkáshelyezésének lehetőségei iránt.

Fontosnak tartotta minden felszólaló a nemzetközi tapasztalatcserét és együttműködést, továbbá hangsúlyozták, hogy az állami és társadalmi szervek csak akkor érhetnek el eredményt ezen a téren, ha a látási fogyatékosok is közreműködnek e problémák megoldásában.

- 5./ Felszólalt G. Deleux, aki a testi fogyatékosok munkáshelyezési hivatalának a főtanácsosa.

A readaptálásnak a személyiség kialakítására való hatásával foglalkozott.

Hangsúlyozta a szakmai képzés fontosságát, ez a gondolat egyébként végigvonult a szeminárium összes referátumán és felszólalásán.

- 6./ Felszólalt M. Myrberg /Svédország/.

Felszólalásában a vakok foglalkoztatásáról készitendő nemzetközi statisztika fontosságáról beszélt.

- 7./ Felszólalt dr. Vidali az Európai Közösség Szociális Ügyek Igazgatóságának igazgatója, aki egészségügyi szempontból foglalkozott a problémával.

- 8./ Felszólalt F. van Schendel /holland/, aki a szakmai tanácsadás és irányítás jelentőségét emelte ki.

- 9./ U. Khafizov /Szovjetunió/ ismertette a látási fogyatékosok foglalkoztatását a Szovjetunióban.

- 10./ E. Venn /Anglia/ a látási fogyatékosok ipari foglalkoztatásáról beszélt.

- 11./ W. Marhauer /NSZK/ a látási fogyatékosok irodai foglalkoztatását tárgyalta.

- 12./ A. Nicolle /Franciaország/ a látási fogyatékosoknak az egészségügy és a szociálpolitika terén való foglalkoztatását ismertette.

- 13./ H. Pelasch dr. /NDK/ a szellemi pályán működő látási fogyatékosok munkájáról beszélt.

14./ R.G. de la Torre /Spanyolország/ a szabadpályán működő, elsősorban a kereskedelemben foglalkoztatott látási fogyatékosok kérdéseit tárgyalta.

A felszólalások rámutattak arra, hogy a látási fogyatékosok munkábahelyezése hogyan segíti elő integrálásukat és egyéniségük kibontakozását.

Május 17.

1973. május hó 17-én folytatódott a plenáris ülés, amelyen részletes beszámolót tartott H. Zöllner az Európai Gazdasági Közösség Szociális Ügyeinek igazgatója.

Az előadás címe: Az Európai Közös Piac módosított nemzetközi alapjának igénybevételi lehetőségei a testi fogyatékosok számára.

Az előadás bevezetéseképpen ismertette az előadó, hogy a szociális alap már korábban létesült, azonban célja az volt, hogy elsősorban az egyes országokban a munkanélküliek támogatását fedezze.

A résztvevő országok képviselői szükségesnek látták, hogy a nemzetközi szociális alapot, annak alapszabályzatát módosítsák és ez 1972. május hó 1-vel megtörtént. - Az alap az egyes tagországok egyenlő arányu hozzájárulásából képződik.

Többen érdeklődtek afelől, hogy a vakok szövetségei és a vakügyi intézmények konkrétan milyen segítséget kaphatnának az alapból, továbbá, hogyan valósul meg az egyes látásfogyatékos dolgozók bérkiegészítése és mi ennek a mértéke.

Az előadó kitérő válaszokat adott a feltett kérdésekre és több küldöttnek az volt a véleménye, hogy az Európai Gazdasági Közösség nemzetközi szociális alapja felhasználásának szabályai áttekinthetetlenek.

A plenáris ülés félbeszakítása után az értekezlet 5 szakcsoportban folytatta munkáját. Dr. Solymos Gyula a 2-es szemináriumban vett részt, amely a vakok ipari foglalkoztatásának a kérdéseivel foglalkozott. A szemináriumot Venn /Nagybritannia/ vezette. Részt vettek svéd, dán, holland belga és tunéziai küldöttek.

A szeminárium az alábbi fő kérdéseket vitatta meg:

- a./ a vak fiatalok és felnőttkorúak szakmai képzése és átképzése;
- b./ a munkaerő-irányítás rendszere;
- c./ a vakok ipari foglalkoztatásának irányításában vakok vagy látók vegyenek-e részt;
- d./ a vakügyi segédeszközök tervezése, az üzemekben való alkalmazása és ezeknek finanszírozása.

A szeminárium résztvevői minden kérdésben állást foglaltak és ismertették a saját országukban kialakult helyzetet.

A megvitatott kérdésekben alapvetően kidomborodott, hogy a kapitalista államokban vagy egyáltalán nem, vagy csak részben létezik állami irányítás vagy szabályozás. Itt elsősorban karitatív és társadalmi úton kapnak segítséget a vakok a munkáshelyezésnél.

Dr. Solymos Gyula ismertette a magyarországi helyzetet és a hazánkban kialakult gyakorlat a szeminárium hallgatói körében nagy érdeklődést váltott ki.

Végső következtetésként arra kellett jutni, hogy a nem szocialista országokban a vakok termelő munkába való bevonása csak kezdetleges, kis-mértékű, jogilag nem szabályozott és ennek megfelelően nincsenek olyan garanciák, mint a szocialista országokban, ahol az általános vakügyi kérdéseken belül a szakmai képzés és átképzés, valamint a speciális vállalatokban való foglalkoztatás döntő fontosságú.

Május 18.

A plenáris értekezletet ismét Dyckmans nyitotta meg. Az Európai Közösség egyik referense tájékoztatót adott azokról az utazási kedvezményekről, amelyekben a tagállamok látásfogyatékosai részesülnek.

Ezután a szakcsoportok vezetői tartottak megbeszélést, amelyen összegezték a szakcsoportok munkáját és erről a plenáris ülésen számoltak be.

1./ Dr. Chombet /Franciaország/ az első szakcsoport munkájáról számolt be. Ebben a gyermekek és a későn megvakultak munkára való előkészítését huzta alá. Hangsúlyozta a szülők szerepét is és ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy a látási fogyatékosok részben speciális védett üzemekben, részben normál üzemekben dolgoznak. Új munkaterületeket kell felkutatni. Ujabban egyre többen dolgoznak a mezőgazdaságban, kiemelte a nemzetközi dokumentáció és propaganda jelentőségét.

A második szakcsoport munkájáról E. Venn számolt be.

A harmadik szakcsoport munkájáról Couper a Nemzetközi Munkügyi Hivatal /ILO/ munkatársa számolt be, hangsúlyozta a szakmai képzés, az integráció, a szakmai tanácsadás fontosságát és bejelentette, hogy az ILO vállalja a "Nemzetközi Dokumentációs Központ" megszervezését.

Rámutatott arra, hogy a rehabilitáció komplex fogalom.

A negyedik szakcsoport munkájáról dr. H. Pelasch számolt be.

Az ötödik csoport vezetője /Marhauer, NSZK/ beszámolt a szabad pályán működő vakok problémáiról. Ezek viszont különböző támogatásra szorulnak.

Ezután vita következett.

Elsőnek dr. Vas Tibor szólalt fel, indítványozta, hogy jogilag egységesen kell szabályozni a vakság és csökkentlátás fogalmát. E javaslattal az utána következő felszólalók is egyetértettek. Indítványozta továbbá, hogy az ILO a nemzetközi dokumentálást computer segítségével végezze, továbbá részletesen foglalkozott a rehabilitáció fogalmának összetettségével és sokoldalúságával. Felhívta a figyelmet arra, hogy a technika további fejlődése bizonyos munkaterületekről kiszorítja a vakokat, ezért új munkaterületeket kell keresni.

A holland felszólaló is sürgette a vakság definícióját. A belga hozzászóló a readaptáció jelentőségéről beszélt.

A szovjet felszólaló a látók és vakok együttműködésének lehetőségeit tárgyalta.

Mermod /Svájc/ bejelentette, hogy az EHO /Egészségügyi Világszervezet/ foglalkozik a vakság definíciójával, egy másik belga küldött is a vakság meghatározását sürgette.

Az ir küldött köszönetet mondott a Belga Vakok Szövetségének a kitűnő rendezésért.

Az értekezletet dr. Pielasch zárta be, aki pozitívan értékelte a szemináriumot, köszönetet mondott az összes szerveknek, akik segítettek a szeminárium megrendezését, végül hangsúlyozta, hogy ez az értekezlet is tükrözte a nemzetközi enyhülés légkörét és a nemzetközi együttműködés fontosságát.

A Homérosz Kórus Kodály-émlékhangversenye.

/Irtta: dr. Takács István/

Miként annak idején Petőfi gyujtó hangu riadója, a "Talpra magyar" lánggra lobbantva önfeláldozó harci tettekre ragadtatta népünk elnyomva szunnyadó szabadságvágyát, úgy Kodály Zoltán riadószertű "Dalra magyar!" szózata az ő zseniális életművének hatására forradalmasította és általanossá tette hazánk zenekulturáját.

Tekintsünk csak vissza hazánk századeleji, szűk korlátok közt mozgó, sivár zenei életére, amikor még a nagyobb vidéki városainkban is úgyszólván ismeretlen fogalom volt a zeneiskola, és legfeljebb egy-egy vállalkozó szellemű kántortanító taníttatta gyenge tudásával hegedülni, zongorázni a módosabb urfiakat, leánykákat. Kodály Zoltán fáradhatatlan népzenei gyűjtésének, azok tudományos feldolgozásának és céltudatos pedagógiai munkásságának eredményeként ma már csaknem minden faluban jól képzett zenepedagógusok oktatják népünket vokális és hangszeres zenére.

A Homérosz Énekkar működésének kezdetén a huszas, harmincas években is még nagyobb részt csak gyengébb képességű férfidalárdákkal mérhette össze erejét az időnként megrendezett dalosversenyeken. Azonban már kezdetől fogva felismerte és megkedvelte a Kodály-kórusművek eredeti művészi értékét; szívesen tanulta be és tüzte zeneakadémiai, rádió-hangversenyek műsorára az olyan nagyobb erőpróbát igénylő műveket is, mint pl. a "Mátrai képek", vagy a "Jézus és a kufárok", amelyek betanulására akkoriban amatőr énekkar még nemigen vállalkozott. De kórusunk műsorán gyakran szerepelt egyéb Kodály-mű is, melyeket az illusztris szerző mindenkor szívesen és elismeréssel hallgatott meg előadásukban.

Ilyen, közel félszázados bensőséges kapcsolat után a Homérosz Kórus készségesen és örömmel vállalkozott arra, hogy a Mester születésének 90. évfordulója alkalmából kizárólag Kodály-művekkel szerepeljen a május 20-i zeneakadémiai hangversenyén, ezzel is kifejezést akarván adni a szerző géniusza iránti hódolatának.

Együttesünk egyéb vállalt szereplései mellett, próbahelyiség problémák közepette fáradhatatlan lelkesedéssel készült fel erre a reprezentatív feladatra. Peskó György karnagy szakavatott művészi érzéssel, aprólékos műgonddal irányította próbáról próbára az egyes, bonyolult zenei szerkezetű kórusművek pontos betanulását, előadásuk megfelelő kifformálását.

Az ügybuzgó, fáradságos előkészítő munka jó eredménye nem is maradt el. Az ifjuság számára is megfelelő időben, vasárnap délután 4 órakor kezdődött hangversenyünk, a nagyrészt már a hosszú évek során kialakult törzsközönség teljesen megtöltötte a Zeneakadémia nagytermét, és fokozódó lelkes tapssal jutalmazta az elhangzott műsorszámokat, amelyek során jól sikerült előadásra kerültek Kodály Zoltán kórusművészetének gyöngyszemei: a "Szép énekszó Muzsájához", "Fölszállott a páva", "Szép könnyörgés", "Jézus és a kufárok", a "114. genfi zsoltár", az "Öregek", "Esti dal", "Jelige", "A magyarokhoz". Ez utóbbi két számot a Vakok és Csökkentlátók Ipariskolájának ifjusági énekkarával együtt adta elő a kórus.

Az emlékhangversenyt teljesebbé és változatosabbá tették az előadott szólószámok: Bálizs Mária és Barna Mária kulturáltan, kedvesen énekeltek - Peskó György zongorakíséretével - Kodály népdalfeldolgozásait; Stomfai Károly két orgonaszámot játszott; Németh Tamás a "Székely keserves" és "Esik a városban" című zongoradarabokat adta elő. Mindannyian hoszszantartó tapsot kaptak.

A hangverseny közönsége és minden közreműködője azzal a felemelő érzéssel távozott az Akadémiáról, hogy az elhangzott remekművek élvezetében áldozott Kodály Zoltán halhatatlan szelleme emlékezetének.

Igen nagy örömmel vettük tudomásul, hogy a Homérosz-kórus ünnepi hangversenyén az Ipariskola ifjusági énekkara is közreműködött. Örömünk kettős: egyrészt biztosítva látjuk a szépen és lelkesen éneklő gyermekekben a nagymultu kórus utánpótlását, másrészt megnyugtató az a tudat, hogy fiataljaink "jó uton" járnak, hogy idejüket olyan célnak szentelik, amely mind maguknak, mind pedig környezetüknek örömére és hasznára válik. Hiszen a kórusmunka, a komoly zene igényes művelése nemcsak a szépre neveli a gyermekeket, hanem életre szóló közösségi élményt is nyújt nekik, amely fontos alkotóeleme annak, hogy harmonikus lelkivilágu felnőttként tudjanak majd beilleszkedni a társadalomba.

/Ambrus Sándor/

- . -

Jászárokszállás 1948-1973.

/Irtta: Ambrus Sándor/

Jómagam, e cikk írója 25 éves vagyok, és mivel gyermekkoromat boldog öntudatlanságban töltöttem, mint mindenki, alig-alig tudom elképzelni, hogy Nagy M. Ferenc, a Jászárokszállási Postahivatal vak kézbesítője ennyi ideje végzi munkáját. Ez a portré a nevezetes jubileum alkalmából íródott.

1973. februárjában köszöntötték vezetői mind a maguk, mind a Debreceni Postaigazgatóság nevében. Átnyújtottak neki egyhavi munkabérének megfelelő jutalmat, és a Debreceni Postaigazgatóságtól még 3 nap jutalomszabadságot is kapott.

Elismerés illeti meg Nagy M. Ferencet, aki negyedszázada áll a Posta szolgálatában, kézbesíti a napi- és hetilapokat, és ezen idő alatt egyetlen kifogás sem merült fel munkája ellen. Az előfizetők szeretik ezt a kedves bácsit, akivel a házakhoz nemcsak a Népszabadság, a Nők lapja érkezik meg, hanem egy embernyi becsület és megbízhatóság is. Körzete nagy: 220 napilapot kézbesít, a hetilapok előfizetőinek száma pedig 342, és emellett árusítja is a hírlapokat, méghozzá a legtöbbet, noha ő az egyetlen vak a hivatal hírlapárusai között. Mint közvetlen pártvezetői elmondták, párttagként is helytáll, és a sajtó terjesztésének útján viszi szét a Párt szavát a dolgozók körébe.

Példaként is állíthatjuk Nagy M. Ferencet sorstársai elé. Munkakedvét, fáradságot nem ismerő lelkiismeretes munkáját szóban is bizonyította, amikor jutalmának átvételekor ezt mondta:

- Nem akarom, hogy a társadalom tartson el, amíg dolgozni tudok!

És hogy ezt mennyire komolyan gondolja, azt bizonyítja a Postahivatal 13 évi munkabér-kimutatása is, amely szerint a tavalyi átlagos havi jövedelme 2.550 Ft volt. Ezen kívül még lottószelvényt is árul, ami ugyan csak jövedelmez.

Feri-bácsi azzal, hogy aktív, céltudatos életet és gondtalan megélhetést biztosít magának, társadalmunk építő tagjává vált. Így teljesítette azt az emberileg igen nehéz feladatot, amely előtte állt és amelynek teljesítésével még sok sorstársa adósa önmagának.

- . -

J e l e n t é s

a Vakok és Csökkentelátók Kosárfonó Háziipari Termelő Szövetkezetének 1972. évi tevékenységéről.

/Irtta: Temesi István elnök/

Szövetkezetünk 1972. évi mérlegzáró közgyűlését 1973. március 13-án tartotta, ahol a vezetőség beszámolt a tagságnak az elmúlt év eredményeiről.

Az 1972. március 10-én, a Szövetség székházában megtartott 1971. évi közgyűlés elírta az 1972. évi feladatokat, melynek főbb pontjai voltak:

1. a vezetés színvonalának emelése,
2. a gazdaságos termelés fokozása,
3. megfelelő gyártmányösszetétel kialakítása,
4. az ügyviteli rendszer fejlesztése,
5. a hatáskörök rendezése.

Ezeknek a feladatoknak a teljesítésével - a termelő létszám csökkenése ellenére is - sikerült jó gazdasági évet zárni 4 millió 300 ezer forintos termelési értékkel és 814 ezer forint nyereséggel.

Vak dolgozóink közül többen - élve a törvényadta lehetőségekkel - rokkant-nyugdíjaztatásukat kérték, így dolgoznak tovább a Szövetkezetenél. Ennek következtében teljes munkaidős létszámunk csökkenése mellett nyugdíjas dolgozóink létszáma nőtt. Az összes dolgozó száma megközelíti a százat, azonban a vak dolgozók száma csökkent a korábbi évekhez képest.

A gazdaságos termelés irányelveit betartva, a termelés összetételét előnyösen megváltoztattuk. Így a fűzvestző-fonás csökkent, helyette értékesebb nádtermékeket és vasvázás termékeket gyártunk.

Dolgozóink átlagbére 1972-ben 25.174 Ft volt, melyhez az év sikeres zárása után 8 % osztalék és részesedés is járult.

1972. végén műszakilag átvettük a Jeszenák János-utcai üzemházunkat, azonban a közüzemi szolgáltatások hiánya miatt nem tudtuk használatba venni. Jelenleg már teljesen üzemkész állapotban van minden, csupán a használatbevételi engedélyt várjuk a Kerületi Tanácstól, és július első napjaiban már megtörténhet a részlegék átköltöztetése.

Az új üzemház, amely közel 10 millió forintba került, teljesen korszerű, hideg-melegvízes zuhanyozókkal, öltözőkkel van ellátva. Orvosi rendelő, valamint 100 fő részére tervezett melegítő-konyhás étterem, mely egyben kulturterem, szolgálja a dolgozók jobb szociális és kulturális ellátását. Bár a Május 1. uti Intézettől kissé messze van /kb. 20 percnnyire/, de csendes, jó levegőjű környezetben áll, és reméljük, hogy ha dolgozóink megismerik, értékelni is fogják ezt a nagyszerű új létesítményt.

A fellendülő termeléshez szívesen fogadunk jelentkezőket a vakok és csökkentlátók, de bármilyen más csökkent munkaképességűek köréből, és vállalkuk betanításukat.

A most folyó vizsgáknál 12 ipari tanulónk tesz bizonyosságot tudásáról, és nyer szakmunkás bizonyítványt. Reméljük, hogy ők is növelni fogják Szövetkezetünk dolgozó létszámát.

Az új üzemház fenntartása lényegesen nagyobb terhet ró a Szövetkezetre. Vezetőségünknek kell megtalálnia azt az utat, amelyen megfelelő átszervezéssel, és a termelés növelésével gazdálkodásunk jövedelmező lesz. Ez nem kis feladat, azonban reméljük, hogy dolgozóink jó munkájának segítségével elérjük célunkat.

- . -

Séta a Parlamentben

/Irta: Gletosz Tamásné/

Május 27-én, hűvös, szeles, esőre hajló időben, 98 sorstárs és kísérő várakozott a Kossuth Lajos téren, hogy egy séta keretében megtekinthesse hazánk és Közép-Európa egyik legszebb középületét, törvényhozó testületünk házát, a Parlamentet.

Az idegenvezető kalauzolásával először az impozáns főlépcsőházat csodálhattuk meg, melynek tartópillére mindkét oldalon négy-négy márvány dór-

oszlop. A lépcsősor a ház centrumába, a kupolaterembe vezet, 96 lépcsőfokkal. A 96 célzatos szám, a Millenium évszámára: 1896-ra utal, amikor itt tartották az ünnepi Országgyűlést.

Az épület tervezője korának jelentős építész, Steindl Imre volt, aki Bécsben tanult, és többnyire templomok építésével foglalkozott. Az épület belső kiképzésén erősen érződik ennek hatása. A karcsu, magasbatörő oszlopok, a rendkívül változatos ornamentika, színek és aranyozások alkalmazása, a gazdag szobor- és freskódíszítések egyszerre keltenek áhítatot, gyönyörködtetnek és elkápráztatnak.

A Parlament stílusa eklektikus. Uralkodó stílus ezen belül a neogótika és a reneszánsz. A kupolaterem gótikus csucsívei a kupolában egy hatalmas csillagot képeznek. A metszéspontokban a régi uralkodóházak színes címerei helyezkednek el. A sok sok mészkőből kifaragott cimer kívül is, körben egymás mellett díszíti az épületet.

Átsétáltunk a hosszú asztalokkal és székekkel berendezett kisebb tanácskozótermeken is. Ezekben üléseznek a szakbizottságok. Az egyik helyiség a vadászterem, étkezőül is szolgál. Érdekes volt megfigyelni, hogy milyen pompázatos a környezet, olyan szerény és praktikus az étkező berendezése: halványszürke, mosható műanyaggal fedett hosszú asztal. A látogató még így, áthaladtában is gyönyörködhetett a reneszánsz kazettás mennyezetben, a gobelin-terem falát díszítő, tökéletesen festmény-hatás keltő gobelinszőnyegekben, a vadászterem színes vadászjelenetet ábrázoló freskójában, valamint a Honfoglalás című Munkácsy kompozícióban, amely a festőről elnevezett termet díszíti.

Beérkeztünk az Országgyűlés szimmetrikus, patkó alakú nagy tanácskozótermébe, melynek berendezése derűs, világos fából készült, és minden a célszerűséget szolgálja. Középen szemben helyezkedik el az elnöki emelvény, kétoldalt lépcső vezet fel rá. Ez az egyetlen kiemelkedő pontja a teremnek. Az emelvény fa-mellvédjén látható egy lyuk. 1917-ben az egyik ellenzéki képviselő lőtt rá Tisza Istvánra, az akkori házelnökre, aki a háborús célokat szolgáló, felemelt költségvetést akarta erőszakkal megszavaztatni. A merénylet akkor nem járt sikerrel, de Tisza István - mint tudjuk - nem kerülte el sorsát. Az emelvény két oldalán két egyenlő nagyságú freskó van. A bal oldalon az ellenzékiek ültek, a freskó Kossuth Lajost ábrázolja, amint a debreceni országgyűlésen bejelenti a trónfosztást. A jobb oldalon a kormánypártiak helyezkedtek el, az ott lévő freskó témája Ferenc József megkoronázása. A terem közepén van egy asztal, körülötte a miniszterek bársonyszékei. A képviselők széksorai fából vannak, az ülést vékony bőr borítja. Minden képviselő neve ott van üveg alatt, az ülés előtti íróasztalkán. Bárki kér szót, a helyéről beszél; a jó hangzást a beépített mikrofonok biztosítják.

A fűtés a padlón át történik. Európában itt alkalmazták elsőként ezt a fűtést, a kazánokat az épületen kívül, többszáz méternyire helyezték el. Érdekes és az élményhez tartozó momentum volt, hogy hazánk vezetőinek helyein ülhetek a sorstársak, és az idegenvezető elolvasta, hogy ki hol ül; Kádár János, dr. Szénási Géza, Apró Antal helyén.

Az ülésteremből kijövet megnéztük a pihenő- és társalgóhelyiségeket, ki próbáltuk a kényelmes, puha üléseket, és megcsodáltuk a sok-sok kis pirogránit szobrot, amelyek az oszlopokon helyezkednek el. Az egyik helyiségben a mezőgazdaság különböző ágazatait mintázta meg készítőjük 70-80 centiméteres emberalakokban, a másik ugyanilyen helyiségben az ipa és a tudomány kapott helyet.

Néhány számszerű adat: az épület hossza 268 méter, szélessége 123 méter 10 udvara, 27 kapuja van. Kívülről 88 szobor díszíti, a belső díszítéshez 40 kiló aranyat használtak fel. 1906-ban adták át véglegesen rendeltetésének, tervezője, Steindl Imre egy évvel az átadás előtt meghalt.

Ez az egyórás látogatás szép élményt jelentett mindenkinek. Jó képességű, és nagy ismeretanyaggal rendelkező fiatal vezetőnőnk magyarázataival "láttatott" is.

Köszönet jár a látogatást megszervező Péczka Jánosnak, a turista szakosztály vezetőjének.

Reméljük, ez a beszámoló azoknak is ad némi betekintést, akiknek nem állt módjukban látogatásunkon résztvenni.

- . -

EKSZTÁZIS

/Irtta: Örkény István/

54.old.

- . -

Rádiószemle

/Irtta: Faludi Erzsi/

Mi készül nyárra? - Mire készül nyáron? Ezt a kérdést tettük fel a Zenei Főosztály néhány munkatársának.

A "legnyáribb" hirt Czigány Györgytől sikerült beszerezni: a "Ki nyer ma?" stábja - hagyományaihoz híven - idén is leköltözik egy hétre a Balaton mellé: Keszthelyről jelentkezik majd augusztus 6-tól kezdve. De megszólal a műsor Szónyi István zebegényi házából is, ahol különben zenés irodalmi esteket rendeznek a muzeum gazdái. Az elhangzó művekből később válogatást közöl a rádió is, hiszen amióta megszületett a vállalkozás, azóta "patronálja" a nagy művész emlékét ápoló és szellemét ébren tartó szabadiskola és a Szónyi István baráti kör ilyen irányú próbálkozásait. - A Kalandozás Balatonföldvárra, a Kurszalomba kalauzolja Bencze Ilona és Maros Gábor hallgatóit; a népszerű fiatal művészpár nyilvános adás keretében, a közönség előtt énekli el változatos műsorát.

Szirányi Jánossal a nyári hangverseny-kinálatról beszélgettünk. A Kiscelli Múzeum közkedvelt kamarapódiuma a fővárosnak - idén négy estjét hallhatjuk a Rádió jóvoltából: A Bartók-vonósnégyes, a XII-XIII. század zenei csemegéit bemutató Camerata Hungarica, a Győri Kamarazenekar, a Magyar Kamarazenekar és Horváth László klarinétművész közreműködésével. Új szereplője a hangversenyközvetítéseknek a Mátyás templom orgonája - Tihany átépítésre szoruló hangszerét fogja helyettesíteni. A sokkal kedvezőbb műszaki feltételek a hangzás szépségét, élvezhetőségét is kedvesően alakítják majd.

Lázár Eszter nevét lassanként már összekapcsoljuk a magyarországi bemutatók és a kortárs-kamarazene irodalom fogalmkörével - kísérletező bátorsága és felfedező kedve tájékozottsággal és stílusismerettel párosul. Nagyszerű kezdeményezése - a szomszéd országok mai muzsikájának megszólaltatása magyar előadóművészek tolmácsolásában.

Decsényi János eleve újdonsággal fogadott bennünket. Indul az az operasorozat, amely heti egy adásban, 15 mű bemutatásával reprezentálja századunk operáit. Mint Kovács János - a sorozat bevezető előadásának írója mondta: "A válogatás a század operatörténetének hat évtizedét iveli át. Debussy 1902-ben bemutatott Pelléasától Britten 1960-as keltezésű Szentivánéji álomjáig. Napjainkhoz képest tehát tart egy bizonyos időbeli távolságot, hogy a kipróbált és leszűrődött értékeken belül maradhasson." E sorozatban július 24-én Janacek Jenuf című művét hallják,

Karel Nedbal vezényletével; július 30-án Puccini Turandotja szerepel, Francesco Molinári-Pradeli dirigálásával.

Callas rajongói az idei nyáron 12 alkalommal /heti 2 adásban/ hallhatják a világhírű énekesnőt. A főszerepben: Maria Callas című sorozatban. Pontosabban: július 22-én Verdi Traviatájában, Gabriele Santini vezényletével, július 25-én Cherubini: Medea című operájában, Tullio Serafin vezényletével; július 27-én Donizetti Lammemoori Luciája van soron, ugyancsak Tullio Serafin dirigál. Augusztus 1-én Bizet Carmenjét hallják, Georges Pretre vezényletével; augusztus 4-én a Gioconda című Ponchielli opera főszerepét énekli, Antonino Votto dirigálásával; augusztus 7-én A végzet hatalma Verdi-opera hangzik el Tullio Serafin vezényli; augusztus 9-én Puccini Toscajának főszerepét énekli, Erich Leinsdorf vezényletével; augusztus 16-án Rossini A sevillai borbély című operáját közvetítjük vele, Alceo Galliera vezényletével; augusztus 19-én Verdi Rigolettójában szerepel, Tullio Serafin vezényletével.

Az operakalauz úgy lesz teljes, ha megemlítjük még, hogy a Rádió Operaszinpadán július 26-án Mozart A varázsfuvola című operája hangzik el, Erdélyi Miklós vezényletével. Augusztus 3-án Verdi Trubadurját halljuk, Simon Albert dirigálásával és augusztus 8-án Az ezred lánya című Donizetti mű szerepel, Lukács Ervin vezényletével.

És még egy különlegesség: a Rádió több alkalommal is kapcsolja a Bayreuthi Festspielhaust, ahonnan élő adásban közvetíti az idei ünnepi játékokról Wagner: A Niebelungok gyűrűje című tetralógiáját. Július 28-án A Rajna kincsét, 29-én A walkürt, 31-én a Siegfriedet, augusztus 2-án Az istenek alkonyát. Az előadásokat Horst Stein vezényli.

Prózai műsorok:

Július 22-én a "Rádióból indult el" sorozatban Németh László Petőfi Mezőberényben című hangjátékát ismétli a Rádió. Az 1954-ben készült mű bemutatásakor Németh László, az író, így nyilatkozott a darabról: "Illyés Petőfi könyvében van egy részlet, mikor a katonaságot otthagyó, a forradalom vezéreiben csalódott Petőfi barátjához, Orlay Petrich Somához huzódik a békésmegyei Mezőberénybe; teli van tervvel, új munkába fog, amíg csak a Bemhez tartó Egressy magával nem rántja Erdély felé. Ez a kéthetes "idill" bevette magát a képzeletembe. Hisz nem egyszer kaptunk mi is ilyen kéthetes szünidőket a tomboló történelemtől. Én magam Mezőberénytől alig néhány kilométernyire Békésen, amikor Buda ostroma után egy barátom levitt oda. Ismerem hát a történelmi események zürzavarából kiszabaduló alkotó ember állapotát. Ez Petőfit is bizonyára írásra marasztgatta, s ha mégis Bemhez ment, a válasznak tehát drámának is kellett lenni." A szereplők: Pándi Lajos, Váradi Hédi, Horváth Jenő, Peéry Piri, Horváth Ferenc, Bessenyei Ferenc, Deák Sándor, Sándor Iza, Győző László, Kátai Vanda, Prácser Éva, Juhász Tóth Frigyes, Rafael Márta. Rendezte: Török Tamás.

Ugyancsak július 22-én indul Alekszej Tolsztoj egyik legjelentősebb regényének négyrészes rádióváltozata, a Golgotá-é. /július 28., augusztus 5, augusztus 12./ A műről röviden: az író maga is tagja annak a liberális, demokratizmust követő társaságnak, mely közvetlenül a háború kitörése előtt változásokat sürget, de kialakult programja nincs. 1914-16-ban haditudósítóként járja a frontokat. Nemcsak a cári hadvezetés tehetetlenségét, ostobaságát, hanem a frontkatonák hangulatát is megismeri. A forradalomtól visszariad és emigrál, ám 1923-ban visszatér hazájába, teljes emberi és írói becsületességgel vállalja a forradalmat és minden következményét. Golgota című regényének első részét az emigrációban, további kötetait pedig 1928-ban, illetve 41-ben írta meg. A mű az orosz nép sorsát, azon belül az orosz értelmiség utkérését ábrázolja. Szereplők: Mádi Szabó Gábor, Kállai Ilona, Váradi Hédi, Balázs Samu, Pécsi Sándor, Sinkovits Imre, Kálmán György, Benkő Gyula. Rendezte: Gál István.

Julius utolsó hetében több Maróti Lajos hangjátékot szed csokorba a Rádió és tűz ismét műsorára. Julius 23-án az Éjszakai járat című rövid hangjátékot, amely a Zsebrádiószínház keretében került bemutatásra. Julius 25-én hallhatják ismét az azóta már színpadra is állított Az utolsó utáni éjszaka című darabját, amely Giordano Bruno életével foglalkozik. Julius 27-én a Sinek című darabját halljuk. Erről néhány szó: egymásra zsufolt csomaghegyek között, összepréselődve négy ember utazik egy vasuti kocsifapados fülkéjében, három férfi és egy nő. Az érkezés menetrendben megígért ideje már órák óta elmúlt, pedig a vonat nem állt meg és még csak nem is lassított. A szokatlan körülmény feloldja az utasok gyanakvó hallgatását, beszélgetésbe elegyednek, különféle magyarázatokkal próbálkoznak, Dürrenmattól Einsteinig mindenki szóba kerül, aki valaha a vonatok természetével foglalkozott; végre előbukkan a kalauz is, aki - újabb tápot adva a dulakodássá fajuló vitának - egy megkökkentő hipotézissel áll elő: a vonat már rég megérkezett, csak ezt az utasok még nem vették észre... Szereplők: Sinkovits Imre, Páger Antal, Horváth Tivadar, Schubert Éva, Szirtes Ádám, Mádi-Szabó Gábor. Rendezte: Varga Géza. - S talán még emlékeznek rá, ez év elején ismételtük először A vénasszonyok nyara című darabját, melynek szereplői: Kohut Magda, Kállai Ferenc, Sulyok Mária, Tolnay Klári, Képesy József, Konter László. Rendezte: Varga Géza. Az öregedő lány, Ágnes családba zárt sorsának fordulatát igéri a rádiódrama, azt is megmutatva, hogy a lehetőség miért nem érik valósággá.

Augusztus 10-én Osztrovszkij A váltó című vigjátékának rádióváltozata hangzik el, Gál István rendezésében. 150 évvel ezelőtt született Osztrovszkij, az orosz drámairodalom jeles művelője. Hosszu drámaírói pályafutása alatt mintegy félszáz színművet írt, amelyek hallatlan népszerűséget szereztek alkotójuknak, s egyszersmind az orosz színház példátlan fellendülését eredményezték. Osztrovszkij legjobb színműveit ma is sikerrel játsszák nemcsak a Szovjetunióban, hanem a világ számos országának színházaiban. A vihar, az erdő, a Jövedelmező állás, a Farkasok és bárányok és a Hozományéltküli menyasszony sikerdarabja volt a magyar színházaknak is. A legnépszerűbb orosz drámaírónak ez a darabja most került először bemutatásra Magyarországon. A szereplők: Pillár István, Váradai Hédi, Ladomerszky Margit, Huszti Péter, Márton András, Inke László és Moór Mariann.

Augusztus 18-án Gergely Sándor Vitézek és hősök című drámájából készült rádiójáték hangzik el. A darab tartalmáról: Kovács József MÁV-felügyelő mintaszerű állampolgár: békében él önmagával és a világgal, amelyben nyugdíjas állása, tehermentes családi háza van, s a vitézi cím elnyeréséért is a legbiztosabb reményekkel folyamodik. Ezt a kiegyensúlyozott, nyugodt életet dulja fel mindenestől az eltagadott, kínos mult jelentkezése: sógora, Eszterág Pál, az egyszer már halálra ítélt illegális kommunista fényképét pillantja meg a lapokban - a rendőrségnek egyelőre fogalma sincs foglya kilétéről. Mit tesz ilyen helyzetben egy mintaszerű állampolgár, aki továbbra is szeretné megőrizni lelke, de főképp egzisztenciája nyugalmát? Természetesen a hirhedt "defenzív" osztály segítségére siet. Gergely Sándor drámájának legmaradandóbb értéke ennek a sajátosan magyar kispolgári típusnak a megrajzolása. Harminc évvel ezelőtt írott darabjában diagnózisát tudta adni annak a rétegnek, amely lehetővé tette hazánkban a fasiszta uralom tartós fennmaradását.

1938-ban Moszkvában volt a dráma ősbemutatója, Az én fiam címmel. Azóta a darab közel száz bemutatót ért meg a világ különböző színpadain, s így bátran elmondhatjuk róla, hogy kiállta az idő próbáját, ma már a magyar szocialista irodalom klasszikus alkotásai közé számítjuk. Izgalmas cselekménye, érzelmi hatásokra merészen építő, írói eszközei - tul az elgondolkodtató történelmi vallomáson - ma is érdekes művészi élményt jelenthetnek a hallgatók számára. Szereplők: Bulla Elma, Nagy

Attila, Bánki Zsuzsa, Inke László, Somogyvári Rudolf, Szabó Gyula, Kállai Ferenc, Lőte Attila, Nagy Anna, Horkai János, Tándor Lajos, Harkányi Endre. Rendező: Marton Frigyes.

Kellemes rádiózást kívánok!

- . -

Zenei rovat

Rovatvezető: Barna Zoltán

Képek a "Komolymuzsa" nyári lakhelyeiről. /I.rész./

A nyár betoppanása a zene barátainak egyszerre okoz kissé fájó, és ugyanakkor új élmények izgalmát ígérő hangulatot. Fájó, mert egy időre el kell bucsuzni az Operaház Lotz Károly freskóitól, a Zeneakadémia gyöngyöktől ékes csilláraitól és az Erkel Színház lármásan zsufolt büfféitől. Igéretes, mert Zeus és Mnemosyne szerte röppenő isteni lányai a Muzsák a szélrózsa minden irányába szétszéledő "kedves hallgatók" mellé csatlakoznak utitársként. Az "oroszlán" és a "szüz" mitikus csillagképének két tündöklő hónapjában az ország 11 különböző pontján 93 koncerten találkozhatnak az Országos Filharmónia rendezésében hazánk legjobb muzsikusi és kiváló vendégművészek a közönséggel. Zenés barátságunk állomásait felidézve, nyujtunk át olvasóinknak egy-egy képeslapot júliusi és augusztusi számunkban.

Sétánk első állomása Budapest és egész Magyarország legnevezetesebb műemléke, a Mátyás templom. IV. Béla építtette 1255-69-ig., román stílusban. Itt hirdették ki a pápai bullát, mely a nándorfehérvári győzelem emlékére világszerte elrendelte a déli harangszót. Itt tartotta esküvőit Mátyás király. Nagy becsben tartotta az épületet a hódító török is. Szulejmán szultán itt mondotta a hálaadást 1541-ben, mikor Buda várát elfoglalta. Buda visszafoglalása után egy ideig a ferenceseké, majd a jezsuitáké lett, ők barokk stílusban építették át. 1873-96-ig Schulek Frigyes vezetésével gót stílusban állították helyre. Belsejét Lotz Károly, Székely Bertalan és Aggházy Gyula freskói díszítik. A csodálatos környezetben 9 koncerten csendül fel a remekhangú és a művészek által oly kedvelt orgona; az első június 6-án volt, az utolsóra augusztus 28-án kerül sor.

A budapesti nyári koncertélet ideje egyetlen szabadtéri színhelye a Kiscelli kastély. Háborús sebekkel teli falai jellegzetes koronát tesznek Óbuda sajnálatosan szűnő romantikus látképeire. A barokk épület eredetileg trinitárius templom és kolostor volt. 1744-60 között épült. Mikor II. József 1783-ban a rendet eltörölte, a kolostort katonai célokra használták. A múlt század végén Schmidt Miksa butorgyáros vásárolta meg és később az antik butorokkal, műkincsekkel berendezett kastélyt a fővárosnak ajándékozta. Jelenleg a Fővárosi Ujkori Történelmi Múzeum van falai között. Belső udvara, ahol a nyári koncerteket rendezik - a szakemberek szerint - az ország egyik legjobb akusztikájú szabadtéri koncert-helye. A történelmi falak között a kamarazene rajongói 11 alkalommal élvezhetik a műfaj remekeit. A hétfői napoknak Bach Brandenburgi versenyei adnak vezérfonalat, ezenkívül mesterbérlet-sorozat is indul. A közreműködők közül csak néhányat említhetünk: a Győri Kamarazenekar, a Szlovák Kamarazenekar, a Tátrai-vonósnégyes, a Bartók-vonósnégyes, a Camerata Hungarica, valamint Kovács Dénes, Szebenyi János, Ránki Dezső, Banda Ede, Szemjon Sznitkovszkij és a kolozsvári Ruha István nevét.

A főváros után fordítsuk tekintetünket a szépséges Balaton felé. A tihanyi bencés kolostor a legrégebb épületek közé tartozik hazánkban. 1055-ből való alapítólevele ma is megvan. Ugyanakkor emelték azt a templomot, melynek altéploma megmaradt, s mint a román stílus szép példája sok érdeklődőt vonz. A kolostornál vár is létesült, melynek XVI. száza-

di alaprajzát ismerjük. A tihanyi vár elpusztulásával a régi templom is tönkrement és csak az említett altemplom maradt meg. A nagy, kéttornyú barokk templom 1754-re készült el. A templombelső a barokk legszebb fényében ragyog, tele nagyszerű faragásokkal. A főoltár, az apáti trónus, az asztal, a szószék, az orgonaház és a kórus mellvédjén végigfutó rács káprázatosan gazdag faragásai egyetlen művész, Stuhlhof Sebestyén tihanyi asztalos alkotása. A balatoni idegenforgalom fellelégvárában nem kevesebb, mint 25 orgonakoncertet tartanak. Felvonul a mai magyar orgonaművészet szinte valamennyi reprezentánsa: Kovács Endre, Baróti István, Gergely Ferenc, Margittay Sándor, Pécsi Sebestyén, Lehotka Gábor.

A tihanyi muzeum tőfelőli ablakaiból Földvár felé tekintve, a somogyi oldalon a vitzükörtől távolabb kis falucska tornya látszik. A kőrös-hegyi híres gótikus templom, melyet a múlt év októberében már bemutattunk lapunkban, idén 12 hangversenynek ad otthont. A koncertek vezérfonalát Bach neve jelzi, egy-egy remeke minden alkalommal megszólal. De helyet kapnak a mai kortárs zeneszerzők kompozíciói is; Farkas, Koloss, Bogár, Gárdonyi, Halmos, Sulyok, Szokolay nevét olvashatjuk a műsorban. A régi magyar zeneszerzők közül Bakfark Bálint és Eszterházy Pál neve igéri a történelmi atmoszférát. A június 29. és augusztus 31. közötti rendezvénysorozat közreműködői között találjuk a Budapesti Madrigálkórust, a Magyar Rádió és Televízió Gyermekkarát, a Debreceni Kodály-kórust, a Kolozsvári Filharmónia Vonosnégyesét, Milan Slechtát, Szergej Dizsurt, Virág Endrét, Kistétényi Melindát, Réti Józsefet, Werner Mária-t és sok más művészt.

A magyar tenger harmadik nyári zenei centruma a keszthelyi Festetics kastély. 1739-ben a Festetic család megszerezte a várost és 1745-ben kezdték építeni az épületet, mai alakját 1883-87-ben kapta. Középdunántul legnagyobb, 101 szobás barokk épülete. A kastély fő látványosságát a XVIII. század végén létesített Helikon Könyvtár, ma kb. 52.000 kötettel. Külön említést érdemel a könyvtár nagytermének mesterei berendezése, faragott tölgyfabutor - Kerbl János keszthelyi mester munkája - több értékes iparművészeti tárgy, festmény. A Balaton fejlesztési tervében Keszthely úgy szerepel, mint a komolyzenei előadások fontos színtere, erre a kastély stilszerű udvara kiválóan alkalmas, az ideai koncerteket is itt rendezik. Július 2.- és szeptember 10.-e között 11 alkalommal csendülnek fel a nagy mesterek legkülönbözőbb alkotásai. Szép élményt ígér a Győri Filharmónikusok Bach-hangversenye. Július 2-án Sándor János irányításával a IV. Brandenburgi verseny, a h-moll Szvit és az f-moll Zongoraverseny szólal meg. Július 23-án a Kolozsvári Filharmónia Vonosnégyesének Schubert-estje, augusztus 20-án pedig Sebestyén János csemballó-estje emelkedik ki a programból.

Keszthely után a balatonfelvidék történelmi városába, Veszprémbe kalauzoljuk a zene kedvelőit. Hosszan elhúzódó, aránylag keskeny hegygerinc-re épült a vár, aljában a kanyargó Séd patakkal. A város rangját az első magyar király, István adta meg a XI. században azzal, hogy püspöki székhellyé tette. A XVIII. század a barokk újjáépítés kora volt, ebből az időből származnak a török és kuruc háborúk alatt elpusztult épületek helyén a ma meglévő barokk épületek. A nyári hangversenyek színhelye a belső vár, mely pazar műemlékeivel fogadja a látogatót: a XII. századból fennmaradt Árpád-kori szent György kápolna, a XIII. századi román-gótstílusú Gizella kápolna, előtte a középkori Várkuttal, a kéttornyú, sokszor átépített neoromán stílusú Székesegyház és az Árpád-kori királyi lak helyén álló Püspöki Palota, mely Fellner Jakab legcsodálatosabb magyarországi barokk remeke. Június 16-án Haydn-oratóriummal kezdődik az ideai hangverseny-sorozat. Ezt július 30-án Beethoven-koncert, augusztus 8-án Mozart-koncert követi, majd az évad befejező Liszt-oratóriumra augusztus 17-én kerül sor.

/folytatjuk!/
- . -

SPORTROVAT

/Rovatvezető: Dénes József/

Május 17. és június 19. között rendezte meg a Budapesti Sakkszövetség Budapest II. osztályu egyéni bajnokságának elődöntő mérkőzéseit, hét csoportban. Sportkörünk képviselőiben hat sporttársunk vett részt, s tegyük hozzá mindjárt, szép sikerrel. Két fiatal tehetségünk, Kovács Ferenc és Rév Miklós az I. osztály megszerzéséhez szükséges 10 játszmában elért 7,5 pontot teljesítette és egy osztállyal előbbre lépett. Sikerükhöz szívből gratulálunk.

Wiedner István 5,5 ponttal, fél egységgel túlteljesítve az előírt normát, II. osztályu minősítését megerősítette. Sajnos Battyányi Béla, Bene János és Zichó József sakktársak teljesítménye, ha csak kis különbséggel is, de kevésnek bizonyult II. osztályu minősítésük megerősítéséhez, amire egyébként még ez évben, egy más alkalommal lehetőségük lesz.

- . -

K ö z l e m é n y e k .

A Magyar Nemzet június 29-i száma cikket közölt dr. Vas Tibor elnök és dr. Solymos Gyula brüsszeli utjáról, és a Brüsszeli Kongresszus munkájáról. A cikkben dr. Vas Tibor beszélt kongresszusi tapasztalatairól, és a magyar vakügy helyzetéről, különös tekintettel a vakok munkahelyezésének kérdéseire.

...

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy Szövetségünk kellő számú vak vagy csökkentlátó jelentkezése esetén ismét programozó tanfolyamot indít, vagy ez év őszén, vagy a jövő év elején.

A jelentkezés feltételei:

1. gimnáziumi érettségi
2. matematikai készség
3. hibátlan gépirás
4. vakok esetében a Braille-írás tökéletes ismerete
5. csökkentlátók esetében a látó írás és olvasás kifogástalan képessége szükséges.

Jelentkezni írásban kell a Szövetség munkaügyi főelőadójánál, legkésőbb 1973. szeptember 15-ig. A tanfolyam kezdetének időpontjáról írásban küldünk értesítést.

...

Dr. Körner György főtitkár, a Vakok Világának szerkesztője, folyó év július 1-től augusztus 15-ig tölti szabadságát; a szerkesztőségbe érkező postát ez után fogjuk megválaszolni.

...

60 éves sorstársnő megismerkedne 60-65 éves sorstárssal, aki otthonnal rendelkezik. Leveleket "Zenekedvelő" jelígre a szerkesztőségbe kér.

- . -